

NOVI PODSTICAJ RUMUNSKOM RATU PROTIV KORUPCIJE

Author: [Marian Chiriac](#)

Potrebno je uciniti vise da bi se iskorenila korupcija na visokom nivou, koja se vidi kao glavna prepreka na putu prikljucivanja zemlje Evropskoj uniji. Pise: Marian Kiriak iz Bukuresta

U samoj Rumuniji, medjutim, Vlad je poznat kao simbol pravicnosti i moralne ispravnosti, narocito otkako se korupcija otela kontroli posle pada komunizma 1989. godine. Mada je statua nasledjena od prethodnih stanara iste zgrade, izgleda da novi rumunski tuzilac za borbu protiv korupcije, Daniel Morar, ima nameru da zadrzi statuu kao uzor ponasanja za njegove sluzbenike.

Morar, star 38 godina, koji je imenovan prosle sedmice, prethodno je radio na resavanju problema korupcije u gradu Kluju u Transilvaniji. Sada zeli da poboljsa funkcionisanje nacionalnog antikorupcijskog tuzilastva, PNA.

"Trebaju nam dinamicni i efikasni sluzbenici koji su u stanju da pokazu inicijativu i koji nece dozvoliti da budu politicki izmanipulisani", izjavio je Morar za Izvestaj o balkanskoj krizi, BCR.

Ministarka pravde Monika Makovei je izjavila da ocekuje da ce Morar dobro obaviti posao.

"Posle jedne godine na duznosti, Morar ce javno podneti izvestaj, a ja necu oklevati da ga smenim, ako ne pokaze vidljive ostvarene rezultate", dodala je posto ga je postavila na funkciju.

Pocetkom avgusta, Monika Makovei je pozvala Pravosudni savet koji kontrolise pravosudje u zemlji da smeni Morarovog prethodnika Joana Amarijea i sedam drugih tuzilaca na najvisim polozajima, govoreci da im nije poslo za rukom da ulove velike ribe u svetu korupcije. "PNA je dobila znacajna sredstva, ali nikada nije propisno funkcionisala i tek treba da proizvede zeljene rezultate", izjavila je Makovei.

Analiticari su jednoglasno pozdravili promene, govoreci da one otvaraju prostor za znacajne promene u nacinu na koji vlada resava problem korupcije - sto je kljucni preostali uslov za pristupanje Evropskoj uniji.

Rumunija, koju je grupa za monitoring Transparency International kategorizovala kao najkorumpiraniju medju zemljama koje pretenduju na ulazak u EU, dobila je od Brisela instrukcije da mora poceti da vodi postupke u velikim slucajvima korupcije, ili ce se njeni izgledi za prijem smanjiti. Druge medjunarodne institucije navode ovaj problem kao jednu od najvećih prepreka koje blokiraju reforme i strane investicije.

Do danas nije osudjena nijedna zaista znacajna javna figura. Izmedju 2003. i 2005. lista ljudi koji su optuzeni za korupciju ukljucivala je samo nekoliko relativno uticajnih ljudi: jednog senatora, jednog zamenika direktora centralne banke, tri direktora drugih komercijalnih banaka, i osam direktora iz Ministarstva poljoprivrede.

Na nizim stupnjevima lestvice, optuzeno je preko 1000 lekara i nastavnika i skoro 200 policajaca. "Rumunija je ispunila vecinu zahteva iz EU u pogledu potrebnih zakona, komiteta i odluka koje imaju za cilj borbu protiv korupcije. Ali, uvek su joj nedostajali dobri sluzbenici koji su u stanju da se bore sa korupcijom na najvisem nivou", izjavio je za BCR politicki analiticar Kristijan Ginea. "Morar bar izgleda kao da je odlucan da se osloni samo na one tuzioce koji zele da hvataju velike ribe."

Novi šef PNA svakako je počeo sa metama na visokom nivou, pokretanjem istrage da se ustanovi da li dvojicu bivših visokih političara treba optuziti za zloupotrebu položaja. Bivši ministar pravde Rodica Stanoiu i bivši zamenik predsednika Socijaldemokratske stranke, PSD, Florin Georgesku biće stavljeni pod istragu da bi se ustanovilo da li su zloupotrebljavali svoje funkcije da bi uticali na poslednje novembarske izbore.

Pre izbora, obojica su prisustvovali skupu PSD – u to vreme vladajuće stranke – na kojem su visoki zvaničnici stranke navodno razgovarali o davanju instrukcija tužiocima da pokrenu istrage protiv lidera opozicije i pojačavanju kontrole nad televizijom i štampanim medijima.

Lideri PSD-a su izjavili da ovaj slučaj nema osnova i optuzili su vladu desnog centra formiranu posle izbora da sprovodi lov na vestiće uperen protiv njenih prethodnika. "To je samo čin zastrašivanja i maltretiranja naših ljudi", izjavio je za štampu lider PSD-a Mircea Geoana. "Krivica istraga se može pokrenuti jedino ako postoje ozbiljne indikacije protiv nekoga."

Kao i strani posmatraci, Rumuni smatraju da je njihova zemlja opterećena korupcijom – što ne predstavlja iznenađenje s obzirom na to da većina ljudi živi od mesečne plate od 150 evra. Takva percepcija je pojačana pričama o malverzacijama koje se svakodnevno objavljuju u štampi, o skandalima koji idu od neobjasnjivog bogatstva političara do nestalih profita od prodaje državnih kompanija.

Ipak, na praktičnom nivou, Rumuni su više zabrinuti za mito, poznat kao "spaga", koji moraju da plaćaju za osnovne usluge. Mada školovanje i medicinske usluge treba da budu besplatni, ljudi često moraju da daju novac da bi dobili pristojan tretman u bolnici ili da bi upisali decu u dobru školu – u nekim slučajevima čak i da bi i deca dobila dobre ocene.

"Moja majka je bila u bolnici i morao sam da platim lekarima i sestrama da je leče", izjavio je Raluka Badesku, nastavnik. "Da bi je operisali, morao sam da platim skoro 100 američkih dolara za usluge hirurga, da ne spominjem novac za medicinske sestre."

Dok se bave ovom korupcijom na prizemnijem nivou, ljudi pažljivo prate – uz dozu cinizma – da li će vlada zaista ispuniti obećanja iz kampanje protiv korupcije na visokom nivou.

"Imamo toliko poznatih slučajeva korupcije, a ništa se ne radi u vezi s tim", izjavio je Fane Paduret, penzioner. "Ove skorasnje promene u PNA samo su pokušaj vlade da napravi predstavu za strance. Ali nas ne mogu prevariti. Mi ovde živimo."

Marian Kiriak je direktor Balkanske istraživačke mreže, BIRN, u Rumuniju, koja je partner IWPR-a na Balkanu.

Location: [Balkans](#)
[Macedonia](#)
[Albania](#)
[Serbia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/novi-podsticaj-rumunskom-ratu-protiv-korupcije>